

Stichting Cultureel Centrum "De Harmonie"
Postbus 323
8901 BC LEEUWARDEN

Jaarverslaggeving 2016

Inhoud

Jaarverslag

Jaarrekening

- Balans per 31 december 2016
- Staat van baten en lasten 2016
- Algemene toelichting
- Toelichting op de balans per 31 december 2016
- Toelichting staat van baten en lasten over het jaar 2016

Overige gegevens

- Controleverklaring
- Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016
- Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016
- Gebeurtenissen na Balansdatum

Bijlagen

- Overzicht materiële vaste activa
- Overzicht investeringen over het jaar 2016
- Overzicht bezoekers over het jaar 2016

Jaarverslag

Inleiding

Het jaar 2016 mag worden gekenschetst als een jaar met mooie vergezichten en een plezierige samenwerking met de gemeente Leeuwarden om die vergezichten tot realiteit te brengen. En de kansen die De Harmonie zag en ziet werden op constructieve wijze door het bestuur met de gemeente Leeuwarden besproken en op werkelijkheidswaarde geschat.

Hoewel een aantal zaken om diverse valide redenen nog niet kon worden gerealiseerd, vormt de vertrouwensband tussen beide partners een uitstekende grondslag voor een toekomst die beide – gemeente en De Harmonie – voor ogen hebben: verzelfstandiging van De Harmonie binnen daarvoor uit te zetten kaders en stevig gegrond op meerjarige zekerheden. Dit dient een zorgvuldig proces te zijn, waarbij op ambtelijk en bestuurlijk niveau de grenzen worden verkend en dat in 2018 moet zijn afgerond. Een mooi vergezicht.

De Harmonie kon in 2016 binnen de financiële grenzen weer een passend programma presenteren, dat ruim voldoet aan de gemeentelijke opdracht. Daarnaast werden in de zomer van 2016 kansen benut om een zeer noodzakelijke, forse interne verbouwing te realiseren (vergroting van de toiletcapaciteit in de foyers) met als tweede doelstelling duurzame bouw en techniek, waartoe De Harmonie zich ook in volle overtuiging heeft verplicht.

De marketing van De Harmonie zag kansen in het gebruik maken van digitale mogelijkheden, waarmee niet alleen een grote efficiëntieslag werd gemaakt, maar ook de website van De Harmonie werd geoptimaliseerd, contacten met bezoekers werden verbeterd en social media effectiever konden worden ingezet.

De voorbereidingen voor het jubeljaar LF2018 kwamen dit jaar op stoom, in het kader van programmering met de LF2018-organisatie én door vertegenwoordigers van (inter)nationale organisaties ten behoeve van in 2018 te houden congressen in Leeuwarden en dus in De Harmonie.

In financiële zin schreef De Harmonie ook nu weer zwarte cijfers. Het resultaat is bescheiden, maar wat er werkelijk toe doet is dat De Harmonie hiermee in ruime mate alles heeft gerealiseerd waartoe de opdracht van de gemeente naar leidt. Daar wordt binnen De Harmonie, als altijd, hard, met overtuiging en veel passie naartoe gewerkt. We zijn er trots op!

1. Programmering

De Harmonie heeft een publieke opdracht van de gemeente Leeuwarden. Deze opdracht is het primaire uitgangspunt voor onze programmering. Dit betekent dat we streven naar een gevarieerd aanbod van theater- en muziekvoorstellingen, dat de positie van Leeuwarden als – culturele – hoofdstad van Friesland ondersteunt, een programma bieden voor een breed en gevarieerd publiek dat ertoe doet binnen de professionele podiumkunsten in Nederland, maar dat ook past binnen de financiële kaders van de beschikking van de gemeente. In 2016 zijn we hierin goed geslaagd.

Toneel

De Harmonie is er trots op alle negen (structureel gesubsidieerde) BIS-gezelschappen te verwelkomen in de schouwburg. En het is het enige theater in Friesland waar het publiek Toneelgroep Amsterdam en/of het Nederlands Danstheater kan zien. Hiermee timmeren wij goed aan de weg als hoofdstedelijke Schouwburg. Ook andere gesubsidieerde toneelvoorstellingen vinden in Leeuwarden een podium. Bijzondere gezelschappen als 'De Warme Winkel', 'Mugmetdegoudentand', 'Toneelschuurproducties' en 'BOG' programmeert De Harmonie graag. Het publiek deelt deze belangstelling. De bezoekersaantallen voor deze wat kleinere gezelschappen nemen toe. Op het commerciële vlak scoorde 'Intouchables' met Huub Stapel erg goed. Indecent Proposal, eveneens

gebaseerd op een populaire film, was wat dat betreft teleurstellend. De bezoekers kiezen grillig, maar grote namen, zoals Huub Stapel en de cast van De Verleiders, doen het relatief goed.

Muziek

De ingezette groei in bezoekersaantallen voor de klassieke muziek zet voorzichtig door. Zoals altijd was het Noord Nederlands Orkest uitstekend vertegenwoordigd met een grote variëteit in gespeelde stukken. De speciale uitnodiging aan vrienden en veelbezoekers voor een bezoek aan het NNO met Jules van Hessen leverde een uitstekende respons op. Er kwamen 764 bezoekers.

De serie Kamermuziek moet nog verder doorgroeien. De lichte groei maakt wel dat De Harmonie dit bijzondere, mooie segment een kans wil blijven geven. De gratis lunchconcerten zijn onveranderd succesvol. De laatste vrijdagen van de 5 wintermaanden worden steevast bezocht door 300 bezoekers. Dit is het maximale aantal bezoekers dat in de foyer een zitplaats kan worden geboden. Deze lunchconcerten hebben een grote sociale functie.

Op het gebied van de popmuziek waren de theaterconcerten van Raccoon, the Common Linnets, Edwin Evers Band en het trio Boudewijn de Groot, George Kooijman en Henny Vrienten buitengewoon populair.

Jazzliefhebbers kunnen kiezen uit een goede serie concerten, georganiseerd door Hothouse Redbad. Sinds seizoen 14/15 bieden we daarnaast een serie Folkmuziek. De bezoekersaantallen voor deze concerten groeien langzaam. Het FolkFestival in september was echter niet succesvol te noemen. Inhoudelijk was er voldoende variatie, maar er was te weinig publiek. Het Bluesfestival dat we voor het eerst sinds lange tijd weer organiseerden trok daarentegen wél veel bezoekers. Vooral de uit de VS overgevlogen jonge muzikanten van Jamiah on Fire waren een grote verrassing. Dit festival gaat zeker een vervolg krijgen. Er was een frisse samenwerking met leerlingen van Neushoorn en het Gitaar Instituut Leeuwarden. Hierdoor kwamen veel jonge mensen voor het eerst in onze schouwburg.

Cabaret

In 2016 viel Youp van 't Hek uit wegens hartklachten. De voorstellingen werden verplaatst naar 2017. Claudia de Breij speelde twee avonden (try-outs) in de middenzaal. Theo Maassen en Hans Teeuwen konden worden bijgeboekt evenals Ronald Goedemondt. Verder trokken Daniel Arends en NUHR veel bezoekers. De Harmonie blijft zich inzetten om ook de niet of minder bekende cabaretiers een podium te bieden. Zonder die ervaring kan geen enkele artiest groot worden. Dankzij de Kleine Zaal Kaart worden deze beginnende cabaretiers ook goed bezocht.

Leuk om te noemen is de bijzondere band van het duo Yentl en de Boer met De Harmonie. Hun voorstelling is in 2016 verplaatst van de kleine zaal naar de Rabobank Zaal. De dames verkopen de middenzaal uit (in 2017 gaat het succes verder en staan ze in een bijna uitverkochte AEGON zaal).

Opera

Ieder seizoen streven we naar drie opera's: een uitvoering van de vrij traditionele Staatsopera Tatarstan, een voorstelling van de kwalitatief hoogstaande Nederlandse Reisopera (NRO) en een uitvoering van de jonge en gedurfde Opera Zuid. Op deze manier bouwen we aan een loyaal en breed operapubliek. Omdat een seizoen niet gelijk is aan een kalenderjaar pakte het voor 2016 iets anders uit en waren er twee titels van de Nederlandse Reisopera en twee titels van Opera Zuid. Gemiddeld trokken de opera's in het seizoen 530 bezoekers. De eerste opera van het seizoen 16/17 was van de NRO; Ariadne auf Naxos, een minder bekend stuk. Dit speelde al in september. Dat bleek te vroeg in het seizoen. Deze opera haalde met 310 bezoekers het gemiddelde iets naar beneden. De kwaliteit van NRO is echter onveranderlijk zeer hoog.

Dans

Het blijft bijzonder dat dansliefhebbers in De Harmonie het Nederlands Danstheater kunnen zien. De Harmonie koestert de band met het NDT. Het NDT1 is alleen te zien in de grootste steden en het is erg fijn dat Leeuwarden in dat rijtje thuishoort. Ieder seizoen is één groot klassiek ballet te zien. De voorstellingen van het Nationaal Ballet in de theaterseizoenen 2015/2016 en 2016/2017 vielen niet in 2016. Er waren dit jaar wel uitvoeringen van Club Guy & Roni, Leine Roebana, Jens van Daele, het prijswinnend Ward/waRD van Ann Van den Broek. Populair bij het publiek was Isabelle Beernaert.

Musicals

De musicalwereld is flink in beweging. De G20 - het overleg van de twintig grootste regiotheaters op het gebied van grote musicals - staat onder druk. Met twintig theaters kan geen volwaardige tour meer worden neergezet. Er komen meer theaters bij en daardoor verdwijnt de exclusiviteit. Daarnaast maakt Stage Entertainment meer en meer musicals die zo groot zijn dat ze niet kunnen reizen en exclusief in het Beatrix Theater of Afas Circustheater staan. Dommelgraaf/Cornelissen probeert het gat op te vullen maar is kwalitatief minder sterk in zowel productie als marketing. Dit had tot gevolg dat veel minder bezoekers naar musicals in De Harmonie kwamen dan verwacht. Met name A Chorus Line was een grote teleurstelling. Kleinere musicals als Robert Long en Nonsens voldeden aan de verwachting, maar konden het wegvallen van grote musicals niet goed maken. In december 2015 en februari 2017 was er een Stage Musical in De Harmonie. Deze vielen dus beide net buiten het kalenderjaar 2016.

Overige

Kleine Zaal Kaart

In het seizoen 2014/2015 is de Kleine Zaal Kaart geïntroduceerd. Deze kaart kost € 99,00 en is bedoeld om de kleinschalige voorstellingen beter onder de aandacht te brengen en meer publiek te trekken. Mensen met een Kleine Zaal Kaart mogen onbeperkt naar voorstellingen in de kleine zaal – zolang er kaarten voorradig zijn. De bezettingsgraad in deze zaal is hierdoor flink gestegen. Juist deze kleinschalige producties zijn vaak pareltjes. Er treedt nieuw talent op. De kleine zaal vormt geregeld een doorgroei naar de midden en later naar de grote zaal. De Harmonie vindt het belangrijk om op deze manier onbekend talent te helpen publiek te vinden. Mede dankzij de Kleine Zaal Kaart (plus een speciale afspraak met de impresariaten) is De Harmonie in staat om veel kleinschalige producties te blijven boeken.

Jeugd en Familie

Er wordt prachtig jeugdtheater gemaakt. De Harmonie boekt vrij veel commerciële en goedbezochte jeugdvoorstellingen, zoals André het Astronautje, Buurman & Buurman en Brandweerman Sam. Maar zij biedt ook de meeste gesubsidieerde jeugdgezelschappen. De Toneelmakerij, Tryater, Gnaffel, Beumer & Drost, Maas Theater & Dans en Artemis zijn daarvan voorbeelden. De eigen productie rondom Sinterklaas is stevast een succes. Net als het RO theater, dat traditiegetrouw een volle grote zaal trekt. Dit jaar deed het dat met de hilarische voorstelling De Gelaarsde Poes. Jeugd en Familievoorstellingen worden gezien als een belangrijke investering in onze bezoekerstoekomst.

Festivals en Projecten

Jaarlijks organiseert De Harmonie veel festivals en projecten, zoals het Kinderboekenweekfeest en het Peuterfestival. Het Dichtersontbijt op Gedichtendag heeft plaats gemaakt voor een lunch met als titel Broodje Poëzie om er enkele te noemen. Het Folkfestival en Bluesfestival werden al toegelicht onder het kopje Muziek.

2. Horeca & events en Green Key

Naast onze eigen programmering, kent De Harmonie ook veel – veelal trouwe – gebruikers, zowel zakelijk als amateur. Bijzonder waren de vele site visits in 2016 voor mogelijke evenementen en congressen in het jaar 2018; Leeuwarden-Friesland Culturele Hoofdstad van Europa (LF2018). In het verslagjaar zelf was De Harmonie onder meer gastheer voor:

- het Google event, het Afscheid van de Commissaris van de Koning, Amaryllis congres, VSG congres, tweedaagse congres van Wetsus en het gala van Club Diplomatique Fryslân
- vele kleinere events van de provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden
- een reeks grote publieksbijeenkomsten van de GGZ
- eindejaarsmusicals van basisscholen, de jaarlijkse feestavond van het Stedelijk Gymnasium, Beyers Naudé en Piter Jelles, veel afstudeervoorstellingen en modeshows van MBO-opleidingen en de seizoensstart van het Frieslandcollege
- de diploma-uitreikingen van verschillende HBO-opleidingen en een afstudeerfestival en de Hospitalitysummit van de Hotelschool
- voorstellingen van dansscholen
- evenementen van onze sponsors, zoals de klantevents van Rabobank, een seminar van Accent en een walking dinner en feestavond van Aegon.

Green Key

De Harmonie sloot 2016 af met het behalen van het Green Key certificaat. Niet zomaar het certificaat, maar meteen de hoogste klassering: het gouden certificaat. Green Key is hét internationale keurmerk voor duurzame bedrijven in de recreatie- en vrijetijdsbranche en zakelijke markt. Bedrijven met een Green Key keurmerk doen er alles aan om het milieu te sparen, zonder dat hun gasten inleveren op comfort en kwaliteit.

De Harmonie kreeg het gouden certificaat mede omdat zij een grote maatschappelijke bijdrage levert via de uitvoering van de gemeentelijke opdracht. De Harmonie geeft ook op veel onderdelen blijk van maatschappelijke verantwoord ondernemen, zo werkt zij veel samen met verschillende amateurgezelschappen, dansscholen en andere opleidingen en is zij ambassadeur van het Fries Jeugd Orkest.

Ook de belangrijke stappen die zijn gezet op het gebied van duurzaamheid droegen bij aan de certificering. Duurzaam gebouwenbeheer verankerd in het projectmanagement. Zo is waterbesparing gerealiseerd via de kranen, douches en toiletspoeling en is de CO₂-uitstoot teruggebracht door de installaties van zonnepanelen ter vervanging van de verwarmingsketel en door het toepassen van ledverlichting.

3. Marketing in 2016

Voor de marketing was het nieuwe corporate concept 'Je bent er UIT in De Harmonie' de belangrijkste markering in 2016. Deze pay-off vormt de basis van de corporate campagne van De Harmonie het afgelopen jaar. Voor de herkenbaarheid zijn alle uitingen van De Harmonie voorzien van het 'UIT in De Harmonie' beeldmerk. Zowel online als offline is op deze wijze een effectieve profilering ontstaan.

Nieuw is ook de creatie van de jaarlijkse agenda (vroeger de seizoensbrochure). Basis is de nieuwe website: agenda@harmonie.nl. Het ontwerp is één op één overgezet naar de nieuwe fysieke agenda. Deze effectieve manier van werken maakt dat de agenda nu ook online zichtbaar is, waarbij de gasten eenvoudig via de nieuwe site, kaarten kunnen boeken. De reacties vanuit het publiek zijn zeer positief.

Dit gold ook voor de speciale klassieke agenda, met een overzicht van alle klassieke voorstellingen van het seizoen. Deze werd door de doelgroep hoog gewaardeerd. Dit zag De Harmonie terug in de

kaartverkoop. Samen met de klassieke avond - een voorproefje op het seizoen - vormde de agenda een mooie start van het seizoen.

In 2016 is de redactieformule 'Gouden Toegift' verder uitgewerkt, waarin ook de services die De Harmonie biedt onder de aandacht worden gebracht. De Gouden Toegift Krant richt zich op de veelbezoeker van De Harmonie, de Vrienden, relaties, maar ook op de eerste koper. Voor de verspreiding is een afspraak gemaakt met de Leeuwarder Courant. Hierdoor heeft de Gouden Toegift een oplage van 80.000 stuks. De Vrienden van De Harmonie krijgen de krant los van de Leeuwarder Courant toegestuurd.

Nieuw is dat de Gouden Toegift ook digitaal is bijgesloten bij de digitale versie van de Leeuwarder Courant. Doel is dat de lezers van de digitale krant artikelen en voorstellingen kunnen aanklikken en direct kaarten kunnen kopen. De uitgave van de Gouden Toegift zorgt voor een duidelijke toename van de kaartverkoop. Daarnaast draagt zij bij aan de herkenbaarheid van het merk De Harmonie bij een breed publiek.

In december heeft De Harmonie naast de Gouden Toegift ook een speciaal Winter Magazine uitgebracht met de look & feel van de weekendbijlages van De Volkskrant en NRC. Dit had een merkbaar effect. Zo gaf het magazine een effectieve start aan de verkoop van De Notenkraker en Ice. Ook bij de overige voorstellingen die in het magazine zijn opgenomen, ziet De Harmonie een duidelijke stijging in de verkoop. Zo kende de kaartverkoop in de eerste week na het verschijnen een ruime verdubbeling van de omzet.

Bereik

De Harmonie heeft sinds begin 2016 meer focus gelegd op het verspreiden van video's via sociale media. Dit zijn zowel bestaande video's, verkregen via impresariaten als eigen geproduceerde video's om voorstellingen en evenementen onder de aandacht te brengen. Het verspreiden van duidelijke en korte video's heeft een zichtbare uitwerking gehad op het bereik en de verkoop.

Via Facebook zijn in 2016 een half miljoen weergaven behaald. In totaal zijn in 2016 125 video's verspreid via Facebook, met een gemiddeld aantal weergaven per video van 4.040. In de begeleidende tekst bij de video's wordt altijd een directe link naar de kaartverkoop geplaatst. Het YouTube kanaal, dat in 2016 is gestart, werd 13.317 keer bekeken. Op Twitter heeft De Harmonie inmiddels 7.368 volgers. Daarmee behoort De Harmonie tot de top 4 van de meest gevolgde theaters van Nederland.

Opvallende bezoekersaantallen in 2016

In januari 2016 deed De Harmonie mee aan het eerste Bankgiro Loterij Theaterweekend. Landelijk was dit niet meteen een groot succes. Met 2212 bezoekers zat de Harmonie boven het gemiddelde. Dit kwam mede door de sterke regionale promotie. Opvallend is ook het succes van de theatercolleges van onder meer Dick Swaab, Omdenken, Andre Kuipers en Wim Anker.

Bijzonder in 2016 was de Vriendenavond. Na een persoonlijke uitnodiging kwamen een kleine 600 vrienden richting De Harmonie voor een speciale previewavond, waarop ook direct kaarten konden worden gekocht. Daarvan is veel gebruik gemaakt. Er is voor ruim 40.000 euro verkocht. Ook kreeg De Harmonie positieve reacties op de nieuwe seizoensagenda.

Het team

Nadat het marketingteam vorig jaar op sterkte is gebracht met de komst van twee nieuwe medewerkers is er het afgelopen jaar ook een organisatorische slag gemaakt in het stagiairteam. Dit team bestaat nu niet meer uit losse ondersteuners, maar werkt als een professionele studio met verschillende disciplines: dtp, mediadesign, copywriting, online communicatie en strategie. De

professionalisering van het team werkt naar tevredenheid van De Harmonie, maar ook van de onderwijsinstellingen (NHL, Stenden, Cibap Zwolle, Universiteit Groningen.)

Jeugd in De Harmonie

Jeugd (2 tot 12 jaar) is in 2016 gebundeld onder de naam JeugdHarmonie. Met een eigen actiesite, een jeugdkalender, een jeugdboekje per kwartaal en social media wordt deze doelgroep van informatie voorzien. Daarbij leggen we meer nadruk op het organiseren van iets extra's rondom de voorstellingen. Voor de kleintjes tot 6 jaar is dit schminken en/of workshops. Voor de 7-plussers zijn dit workshops en/of kijkjes achter de schermen van het theater. Daarnaast wordt er meerdere keren per seizoen een festival of feest georganiseerd (het Kinderboekenbal, Zzzzlaapfeestje, Peuterfestival en Sprookjesfestival).

In het verlengde van de theatrale rondleidingen die De Harmonie jaarlijks organiseert voor het basisonderwijs, is een nieuw festival ontstaan: Oerlol. Dit wordt een jaarlijks terugkomend cultuur-educatief theaterfestival voor kinderen van 4 tot 12 jaar, waarmee het jeugdtheaterseizoen wordt afgesloten. Het festival bestaat uit diverse voorstellingen en doorlopende activiteiten en workshops op verschillende locaties in De Harmonie, met in de Accent Foyer een centraal 'festivalterrein'. Het thema in 2016 was 'Oertijd'.

Jongeren hebben een eigen facebookpagina en Instagram-account die worden beheerd door theaterambassadeurs van De Harmonie. Daarnaast is de Culture Card in 2016 meer onder de aandacht gebracht via een nieuwe huisstijl, campagne en via nieuwsbrieven, directe verkoop en acties. Er zijn in 2016 ruim 11.000 kaarten voor jeugd en jongeren verkocht.

Multimediacampagne

De Harmonie is trots op de geïntegreerde en eigen campagne rondom De Notenkraker on Ice waarbij online middelen zoals een actiesite, nieuwsbrieven en filmpjes ondersteuning kregen van verschillende filmpjes op Facebook, Twitter en YouTube, advertenties via ledschermen in de stad, een pop-up etalage in het voormalige V&D pand en uitingen op de stads- en regiobussen. De bestickering van De Harmonie viel bezoekers en professionals in positieve zin op.

Publieksservice

Publieksservice is in 2016 verder geprofessionaliseerd, waarbij onder meer is gewerkt aan de samenwerking. De afdeling is uitgebreid met drie personeelsleden, zodat er op piekmomenten meer mensen aanwezig zijn en de afdeling altijd snel kan inspringen op ontwikkelingen.

4. Techniek en facilitair

Medewerkers

De samenstelling van de Technische Dienst is in 2016 sterk veranderd. Door ontwikkelingen binnen het team en de landelijke discussie over de Wet DBA (Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties) ontstond er een mogelijkheid om de samenstelling te wijzigen, te vergroten en te verbeteren. De technische knowhow van vaste werknemers is verbreed en de disciplines binnen de groep zijn opnieuw verdeeld.

ICT

ICT is per definitie dynamisch. Het blijft een uitdaging daarop goed te anticiperen. Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van digitale platformen en mobiel werken. Dit betekent dat informatie overal toegankelijk moet zijn en moet kunnen worden verwerkt. Door de invoering van onder meer SharePoint is daarin een eerste stap gezet. Het platform biedt zowel plaats voor nieuwsberichten als voor projectenbeheer en archivering. Voor de nabije toekomst staan vooral de uitbreiding van

netwerken en vervanging van de telefooninstallatie op de agenda, alsmede een verbouwing van de grote foyer.

Facilitair en gebouwenbeheer

Ook in gebouwenbeheer is sprake van een verregaande vorm van digitalisering. Zo is de klimaatbeheersing nu gekoppeld aan de programmeringsagenda. Projecten worden beheerd in een gemeenschappelijke digitale site. De monitoring en apparatuur kunnen op afstand worden beheerd.

De klimaatbeheersing is verbeterd, maar blijft een punt van aandacht. Met name de ontbrekende koeling van de middenzaal en grote zaal staat met oog op de zomerprogrammering van LF2018 hoog op de agenda.

In het afgelopen jaar zijn de toiletgroepen in de publieksruimtes niet alleen uitgebreid, maar ook volledig aangepast aan de huidige tijd. De toiletgroep heeft nu een moderne, frisse uitstraling. Bovendien wordt er door het gebruik van moderne installaties aanzienlijk minder water en energie verbruikt.

Theatertechniek

Binnen de theatertechniek is sprake van een sterke ontwikkeling in de toepassing van digitale middelen. Licht en geluidsapparatuur worden steeds meer via de computer bediend en videoprojectie wordt een steeds vanzelfsprekender onderdeel van de voorstellingen en evenementen. Voor de nabije toekomst zijn noodzakelijke investeringen op dit gebied gepland.

Nog steeds ziet De Harmonie dat gezelschappen stevig leunen op de theaters voor personeel en middelen. Het zogenoemde pariteitsbeginsel (de eerlijke verdeling van personeel en middelen) is in het laatste deel van het proces, de bouw van de voorstelling, moeilijk te handhaven. Een versterkte aandacht van de gemaakte afspraken bij de inkoop van de voorstelling is een doelstelling voor het komend jaar.

Meerjaren Onderhouds Plan (MOP)

In het vorige jaarverslag werd een duidelijk en volledig beeld van de te verwachten uitgaven voor onderhoud en vervangingen van inventaris en apparatuur aangekondigd. Dit is inmiddels gerealiseerd; een en ander is vastgelegd in een herzien meerjarenoverzicht met daaraan gekoppeld een overzichtelijk vijfjaren investeringsplan. Dit plan is een uitstekende basis én leidraad voor toekomstig beleid alsmede een basis voor en het inschatten van risico's.

Het plan en ook de onderhoudsstatus van het gebouw is door een externe adviseur (Strukton) als 'goed' gekwalificeerd, waardoor een duidelijk vertrekpunt voor de toekomst is neergezet.

Algemeen

De Harmonie ziet de afgelopen jaren een positieve ontwikkeling in de relatie met de eigenaar/verhuurder, de gemeente Leeuwarden. Het wederzijdse vertrouwen groeit, wat resulteert in een steeds efficiëntere samenwerking in de gezamenlijke onderhoudsplicht van het gebouw en de inventaris. Gemeente Leeuwarden en De Harmonie groeien op dit gebied meer naar elkaar toe. Dit heeft een positieve invloed op de gezamenlijke doelstelling om het welzijn van de bezoeker te verbeteren.

De Harmonie en de gemeente Leeuwarden hebben het afgelopen jaar gezamenlijk resultaten geboekt en De Harmonie ziet toekomstige projecten met vertrouwen tegemoet. Het vervangen van alle interne verlichting, de uitbreiding van de koeling van de zalen en het vervangen van de warmwaterinstallatie zijn een paar projecten, die De Harmonie graag samen met de gemeente wil realiseren.

5. Financiën

In 2016 vonden er 302 voorstellingen plaats in De Harmonie, dat is 17 meer dan in 2015 en 40 meer dan in 2014. Waar het grotere aantal voorstellingen in 2015 nog een forse stijging in het aantal bezoekers met zich mee bracht, liep het aantal bezoekers in 2016 juist met 6% terug, van 89.261 naar 81.388.

De extra € 300.000 gemeentelijke subsidie die De Harmonie de afgelopen jaren toegekend heeft gekregen is wederom besteed om de kwaliteit van het aanbod op het niveau van een hoofdstedelijke schouwburg te houden. Helaas is de artistieke kwaliteit van voorstellingen geen garantie voor voldoende financieel rendement: in 2016 is het resultaat op voorstellingen (netto recette plus theaterkosten minus uitkoopsommen en partages) uitgekomen op € 27.000 (2015: €189.000, 2014: € 85.000). De gemiddelde recette per voorstelling bedroeg € 4.807 (2015: € 5.948, 2014: € 5.184).

Resultaat

De Harmonie heeft het boekjaar 2016 afgesloten met een positief resultaat ad € 123.000. Het resultaat over 2015 bedroeg € 198.000 positief, maar in dat jaar was er sprake van enkele incidentele meevallers die zich in boekjaar 2016 niet opnieuw voordeden.

De dotatie aan de egalisereserves bedroeg over 2016 € 120.000 en is ten opzichte van 2015 afgenomen met € 68.000. Deze daling wordt geheel veroorzaakt doordat een dotatie aan de Egalisereserve rente in 2016 achterwege is gelaten, terwijl over boekjaar 2015 nog € 78.000 aan deze reserve werd gedoteerd. De dotatie aan de Egalisereserve extra afschrijvingen was in 2016 € 10.000 hoger dan in 2015.

De jaarrekening is derhalve opgesteld uitgaande van de onderstaande voorgestelde resultaatbestemming:

Exploitatieresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	€ 123.316
Dotatie aan de Egalisereserve extra afschrijvingen	€ 120.638
Toevoeging aan de algemene reserve	€ 2.678

Baten

In het verslagjaar bedroegen de eigen opbrengsten uit Voorstellingen, Horeca en Verhuringen in totaal € 2.939.000 (2015: € 3.168.000, begroot: € 3.018.000). Na aftrek van de directe kosten resteerde een saldo uit doelstellingen van € 359.000 (begroot € 636.000, 2015: € 493.000). Deze aanzienlijke daling is vooral te wijten aan het lagere resultaat op voorstellingen, waarop eerder in dit verslag reeds is ingegaan, en aan het lagere resultaat op horeca.

Na een sterke daling van de omzet horeca in 2015 ten opzichte van 2014, bleef deze omzet in 2016 op nagenoeg hetzelfde lage niveau. Doordat de directe kosten voor een aanzienlijk deel uit vaste personeelskosten bestaan, konden deze onvoldoende mee dalen met deze lagere horeca-omzet.

Het resultaat op Verhuringen (bestaande uit enerzijds commerciële en anderzijds culturele verhuringen) was juist boven begroting.

Inclusief de ontvangen subsidies voor exploitatie, gebouwhuur en gebouwonderhoud bedroegen de totale baten over 2016 € 6.426.000 (begroot: € 6.391.000, 2015: € 6.548.000).

Inclusief de gebouwgebonden subsidies bedroeg de totale subsidiebijdrage van de gemeente Leeuwarden over boekjaar 2016 € 3.351.800 (2015: € 3.346.233), bij een door de gemeente aan

De Harmonie in rekening gebrachte huur van € 932.896 (2015: € 927.332).

Lasten

De totale indirecte lasten bedroegen in 2016 € 3.757.000 (begroot: € 4.021.000, 2015: € 3.679.000). Ter dekking van de gemeentelijke huur van het pand en het onderhoud ervan werd in 2016 van de gemeente een subsidie ontvangen van € 1.639.000.

Balans

Na de resultaatbestemming 2016 bedraagt de algemene reserve ultimo 2016 € 48.639. Uitgaande van een balans totaal van € 3.071.319 is de solvabiliteit (exclusief de Egalisatiereserves) licht gestegen van 1,5% ultimo 2015 naar 1,6% ultimo 2016. De Harmonie blijft daarmee dus zo goed als volledig met vreemd vermogen gefinancierd en is daarmee in sterke mate afhankelijk van haar schuldeisers. Voor een normale bedrijfsvoering achten wij een solvabiliteit van 30% wenselijk. Met een resultaatniveau van nagenoeg nihil is er – zonder incidentele kapitaalinjectie – geen substantiële verbetering van de solvabiliteit mogelijk. De liquiditeitspositie is met 1,42 (quick ratio) in 2016 verbeterd ten opzichte van 2015 (1,32).

Bij het beoordelen van de balans moet overigens wel bedacht worden dat De Harmonie een seizoensbedrijf is en dat rond de jaarwisseling de balansverhoudingen een compleet ander beeld laten zien dan aan het einde van het seizoen, in de zomerperiode.

6. Het bestuur

In 2016 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden met betrekking tot de samenstelling van het bestuur.

Het bestuur bestaat per 31 december 2016 uit de volgende leden:

De heer S. Jansen, voorzitter
De heer M. Perquin, penningmeester
Mevrouw M. Miltenburg, bestuurslid
De heer J. Zeinstra, bestuurslid
De heer M. de Jong, bestuurslid
De heer K. Terpstra, bestuurslid

Namens het bestuur van de Stichting Cultureel Centrum De Harmonie

S. Jansen, voorzitter

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2016 (na resultaatbestemming)

ACTIVA		31-12-2016	31-12-2015
		€	€
<u>Vaste activa</u>			
Materiële vaste activa	[1]	618.765	621.153
<u>Viottende activa</u>			
Voorraden		28.399	27.650
Vorderingen			
Vordering op Gemeente		10.392	45.644
Handelsdebiteuren	[2]	161.659	77.090
Belastingen en premies Sociale verzekeringen	[3]	73.642	90.391
Overige vorderingen	[4]	70.083	166.702
Overlopende activa	[5]	233.499	107.444
		549.275	487.271
Liquide middelen	[6]	1.874.880	1.887.880
		3.071.319	3.023.954
<u>PASSIVA</u>		31-12-2016	31-12-2015
		€	€
<u>Eigen vermogen</u>	[7]		
Stichtingskapitaal		45	45
Algemene reserve		48.594	45.916
		48.639	45.961
<u>Egalisatiereserves</u>	[8]		
Extra afschrijvingen		755.463	634.825
Rente		491.660	491.660
		1.247.123	1.126.485
<u>Voorzieningen</u>	[9]		
Voorziening jubileumuitkeringen		60.000	55.000
<u>Kortlopende schulden</u>			
Crediteuren		287.215	519.717
Belastingen en premies Sociale verzekeringen	[10]	62.206	57.044
Overige schulden en overlopende passiva	[11]	1.366.136	1.219.747
		1.715.557	1.796.508
		3.071.319	3.023.954

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

		<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
		€	€	€
Baten				
Voorstellingen	[12]			
Omzet voorstellingen		1.642.047	1.717.000	1.938.215
Kosten voorstellingen		<u>1.667.040</u>	<u>1.575.000</u>	<u>-1.825.347</u>
		-24.993	142.000	112.868
Horeca	[13]			
Omzet horeca		900.083	937.000	905.998
Directe kosten horeca		282.685	318.000	290.577
Personeelskosten horeca		<u>558.339</u>	<u>450.000</u>	<u>549.254</u>
		59.059	169.000	66.167
Huren	[14]			
Omzet huren		396.700	363.500	323.703
Kosten huren		<u>37.705</u>	<u>38.500</u>	<u>-10.155</u>
		<u>358.995</u>	<u>325.000</u>	<u>313.548</u>
Saldo uit doelstellingen		393.061	636.000	492.583
Subsidiebat en				
Gemeentelijke exploitatiesubsidie		1.712.800	1.734.000	1.679.177
Bijdrage Stichting Surplus		97.500	0	33.500
SRP-subsidie		<u>37.500</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
		<u>1.847.800</u>	<u>1.734.000</u>	<u>1.712.677</u>
SOM DER BATEN		2.240.861	2.370.000	2.205.260
Lasten				
Personeelslasten	[15]	1.600.794	1.625.000	1.560.812
Huisvesting & inventarissen	[16]			
Afschrijvingen		138.094	430.915	174.013
Onderhoud		440.031	278.328	414.446
Huur gebouw		932.896	936.606	927.332
Overige huisvestingskosten		<u>357.943</u>	<u>368.151</u>	<u>338.837</u>
		<u>1.868.964</u>	<u>2.014.000</u>	<u>1.854.628</u>
Af: Ontvangen doelsubsidies		<u>-1.639.000</u>	<u>-1.639.000</u>	<u>-1.667.056</u>
		229.964	375.000	187.572
Beheer & administratielasten	[17]	140.134	172.000	151.970
Verkoop & promotielasten	[18]	200.665	200.000	195.538
Overige baten & lasten	[19]	-49.121	0	-73.257
Rentebaten & -lasten				
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		-4.891	-5.000	-10.155
Rentelasten en soortgelijke lasten		<u>0</u>	<u>15.000</u>	<u>0</u>
		<u>-4.891</u>	<u>10.000</u>	<u>-10.155</u>
SOM DER LASTEN		2.117.545	2.382.000	2.012.480
Exploitatieresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		123.316	-12.000	192.780
Dotatie aan egalisereserve	[20]	-120.638	0	-188.773
Toevoegingen / onttrekkingen aan bestemmingsreserves		0	0	0
Toevoeging (onttrekking) aan de algemene reserve		<u>2.678</u>	<u>-12.000</u>	<u>4.007</u>

	Realisatie 2016	Realisatie 2015
	€	€
<u>RESULTAATBESTEMMING</u>		
Dotatie aan egalisatiereserve	120.638	188.773
Toevoeging aan de algemene reserve	2.678	4.007
	<u>123.316</u>	<u>192.780</u>

ALGEMENE TOELICHTING

De doelstelling van Stichting Cultureel Centrum "De Harmonie" is het bevorderen van het culturele leven in Leeuwarden en de exploitatie van Stadsschouwburg De Harmonie, mede gelet op de functie van de stad als hoofdstad van Fryslân.

Het eigendom van Stadsschouwburg De Harmonie is in handen van de gemeente. Stichting Cultureel Centrum "De Harmonie" is huurder van het gebouw.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders vermeld, tegen nominale waarde. Baten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

In de jaarrekening van de stichting zijn tevens de cijfers verwerkt van Ruiterskwartier B.V. Vanwege het beperkte financiële belang van deze B.V. en vanwege het beperkte inzicht wat dit met zich mee zou brengen, is er voor gekozen om niet afzonderlijk een enkelvoudige en een geconsolideerde jaarrekening op te nemen.

Omwille van de vergelijkbaarheid zijn bepaalde vergelijkende cijfers over het voorgaande boekjaar aangepast c.q. geherrubiceerd. Deze aanpassingen en herrubriceringen hebben geen invloed gehad op de hoogte van het vermogen en het resultaat.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De waardering van de materiële vaste activa is gebaseerd op de aanschafprijs, verminderd met afschrijvingen, eventuele investeringsbijdragen en eventuele beschikkingen over reserves. Op de activa wordt lineair afgeschreven. Deze afschrijving is gebaseerd op de economische levensduur. De afschrijvingspercentages zijn vermeld in de staat van activa. Afschrijving vindt voor het eerst plaats in het jaar van aanschaf, over de duur van een half jaar.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, welke gemakshalve gelijk wordt gesteld aan de nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Eigen Vermogen

Ongedekte tekorten komen ten laste van het eigen vermogen. Ingeval het eigen vermogen ontoereikend is voor de aanzuivering van de tekorten zal verrekening zo mogelijk plaats vinden door inhaal in de exploitaties van de navolgende jaren of wordt het tekort door de Gemeente Leeuwarden voor haar rekening genomen, middels aanvullende subsidie.

Vorzieningen

Algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving rechtvaardigen het vormen van voorzieningen voor:

- kosten die nog in een volgend boekjaar gemaakt zullen worden en hun oorsprong vinden in het boekjaar of in voorgaande boekjaren;

De voorziening jubileumkosten is gevormd om de kosten van toekomstige ambtsjubilea te kunnen voldoen. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, rekening houdend met de verwachte vertrekkansen en verwachte salarisstijgingen.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten enerzijds en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen.

Baten

De netto-omzet betreft de opbrengst van de in het verslagjaar aan derden geleverde goederen en diensten na aftrek van kortingen en omzetbelasting.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Rentebaten en -lasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

1. Materiële vaste activa

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	621.153	699.369
Investerings	135.699	95.797
Afschrijvingen	<u>-138.088</u>	<u>-174.013</u>
Boekwaarde per 31 december	<u><u>618.765</u></u>	<u><u>621.153</u></u>

Voor een specificatie van de materiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 1.
In bijlage 2 is een specificatie van de investeringen lopend boekjaar opgenomen.

2. Handelsdebiteuren

Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht (ultimo 2015: nihil).

3. Belastingen en premies Sociale verzekeringen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Omzetbelasting 4e kwartaal	82.033	90.391
Suppletie boekjaar	<u>-8.391</u>	<u>-</u>
	<u><u>73.642</u></u>	<u><u>90.391</u></u>

4. Overige vorderingen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Diverse voorschotten	<u>70.083</u>	<u>166.702</u>
	<u><u>70.083</u></u>	<u><u>166.702</u></u>

5. Overlopende activa

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Depot TNT Post	8.935	8.935
Nog te ontvangen rente	4.891	9.255
Nog te ontvangen subsidies en bijdragen	106.757	33.500
Nog te ontvangen restitutie energiebelasting	30.730	15.000
Nog te verrekenen Fries Straat Festival	42.380	31.629
Nog te ontvangen overig	<u>39.805</u>	<u>9.125</u>
	<u><u>233.499</u></u>	<u><u>107.444</u></u>

6. Liquide Middelen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Kas	28.201	14.234
Rabobank	663.078	184.590
ING Bank	9.306	89.057
Rabobank spaarrekening	1.174.255	1.600.000
Betalingen onderweg	40	-
	<u>1.874.880</u>	<u>1.887.880</u>

De liquide middelen bestaan uit vooruitontvangen opbrengsten van verkochte kaarten en abonnementen over de periode 1 januari tot en met 30 juni 2017, voor een bedrag van circa € 800.000.

Om incidentele liquiditeitstekorten op te kunnen vangen is er een kredietfaciliteit op de rekening-courant met Rabobank overeengekomen van maximaal € 150.000.

De debetrente is gelijk aan de Rabobank Basisrente vermeerderd met 2%, echter met een minimum van 4%.

7. Eigen vermogen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Stichtingskapitaal	<u>45</u>	<u>45</u>

Algemene reserve

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Stand per 1 januari	45.916	41.909
Bij: resultaat boekjaar	<u>2.678</u>	<u>4.007</u>
Stand per 31 december	<u>48.594</u>	<u>45.916</u>

8. Egalisatiereserves

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Egalisatiereserve extra afschrijvingen	755.463	634.825
Egalisatiereserve rente	<u>491.660</u>	<u>491.660</u>
	<u>1.247.123</u>	<u>1.126.485</u>

Egalisatiereserve extra afschrijvingen

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Stand per 1 januari	634.825	523.531
Bij: dotaties	120.638	111.294
Af: onttrekkingen	-	-
Stand per 31 december	<u>755.463</u>	<u>634.825</u>

Egalisatiereserve rente

	2016	2015
	€	€
Stand per 1 januari	491.660	414.181
Bij: dotaties	-	77.479
Af: onttrekkingen	-	-
Stand per 31 december	<u>491.660</u>	<u>491.660</u>

Met ingang van 2001 worden de gemiddelde rente- en afschrijvingskosten, berekend over een periode van 20 jaar en gebaseerd op de "Rapportage Uitkomsten Onderhandelingen Bestuur Cultureel Centrum De Harmonie-Gemeente Leeuwarden", door de gemeente aan De Harmonie vergoed. Conform dit onderhandelingsresultaat dient het verschil tussen de vergoeding en de werkelijke kosten te worden gedoteerd aan de egalisatiereserves. Indien de werkelijke kosten in enig jaar hoger zijn dan de ontvangen vergoeding, dient het verschil ten laste van de reserves te worden gebracht.

De totale investeringen in inventaris die in de Rapportage Meerjarenonderhoud (d.d. 30 juli 1999) van Ingenieursbureau Oranjewoud zijn opgenomen over de periode 1999 tot en met 2018 bedragen € 6.465.000 (zie pagina 12 van het rapport van PriceWaterhouseCoopers d.d. 8 maart 2000). Hiertegenover staat een vergoeding door de Gemeente Leeuwarden van € 5.393.000 (zie pagina 14). De vergoeding van de Gemeente Leeuwarden is daarmee voor een bedrag van € 1.072.000 te laag vastgesteld. Het verschil wordt veroorzaakt doordat de vergoeding van de Gemeente Leeuwarden gebaseerd is op de jaarlijkse afschrijvingen. Op basis van het rapport van PriceWaterhouseCoopers bedraagt de restant boekwaarde van de activa ultimo 2018 € 1.072.000; de restant boekwaarde is niet in de bijdrage van de Gemeente Leeuwarden opgenomen.

9. Voorzieningen

	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
Voorziening kosten jubilea	<u>60.000</u>	<u>55.000</u>

	2016	2015
	€	€
Voorziening kosten jubilea		
Stand per 1 januari	55.000	58.000
Dotaties	6.000	5.000
Onttrekkingen/vrijval	-1.000	-8.000
Stand per 31 december	<u>60.000</u>	<u>55.000</u>

De voorziening jubileumkosten is gevormd om de kosten van toekomstige ambtsjubilea te kunnen voldoen. Op basis van het actuele personeelsbestand en gezien het gemiddelde aantal dienstjaren van het aanwezige personeel staat tegenover de onttrekking van 2016 ad € 1.000 een dotatie van € 6.000 waardoor per saldo over het boekjaar een toevoeging aan de voorziening is geboekt van € 5.000.

10. Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
Loonheffing	54.294	52.395
Pensioenpremies	7.912	4.649
	<u>62.206</u>	<u>57.044</u>

11. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
Vooruit ontvangen recette e.d.	1.017.042	839.501
Theater- en tegoedbonnen e.d.	22.575	26.227
Nog te betalen voorstellingen e.d.	23.687	73.060
Nog te betalen vakantietoeslag en meeruren	43.908	132.000
Diverse voorschotten en vooruitontvangen opbrengsten	13.449	24.941
Overige nog te betalen kosten	245.475	124.016
	<u>1.366.136</u>	<u>1.219.746</u>

De post overlopende passiva bestaat met name uit reeds ontvangen opbrengsten van verkochte kaarten en abonnementen over de periode 1 januari tot en met 30 juni 2017; de prestatie hiervoor wordt in 2017 geleverd aan de abonneenthouders en bezitters van theaterbonnen en tegoedbonnen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Huurverplichting

Met ingang van 1 januari 2001 is een huurovereenkomst met de Gemeente Leeuwarden aangegaan. De huurovereenkomst is met ingang van 1 januari 2006 voor onbepaalde tijd verlengd. De jaarlijkse huursom, over 2016 groot € 932.896 (excl. BTW), wordt jaarlijks aangepast op basis van het prijsindexcijfer 2006=100, alle huishoudens.

Overige verplichtingen

De schoonmaakwerkzaamheden zijn uitbesteed. Hiertoe is per 01-01-1994 een contract voor onbepaalde tijd met Nivo Noord B.V. gesloten. De opzegtermijn is 3 maanden. De kosten, die jaarlijks opnieuw worden vastgesteld, bedroegen voor 2016 circa € 169.000.

Garantiesommen ed

Ultimo 2016 had De Harmonie voor de voorstellingen van het voorjaar 2017 uit hoofde van garantiesommen ed een verplichting van circa € 897.000 (ultimo 2015: € 625.000).

Overige niet in de balans opgenomen verplichtingen

Als gevolg van het niet (volledig) kunnen voldoen aan de vergunningseisen van de Gemeente Leeuwarden zijn in 1998 een aantal geluidswerende maatregelen getroffen. Deze zijn niet afdoende gebleken. De gemeente verleent nu per jaar een beperkt aantal ontheffingen. Indien dit aantal in enig jaar niet voldoende blijkt te zijn, moet rekening worden gehouden met additionele kosten en/of te derven inkomsten omdat activiteiten geen doorgang kunnen vinden.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

12. Voorstellingen

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €	Realisatie 2015 €
Omzet voorstellingen	1.642.047	1.717.000	1.938.215
Kosten voorstellingen	-1.667.040	-1.575.000	-1.825.347
	<u>-24.993</u>	<u>142.000</u>	<u>112.868</u>

Omzet voorstellingen

Recette	1.451.632	1.511.000	1.695.290
Overige bijdragen voorstellingen	1.041	40.000	22.275
Bijkomende opbrengsten	1.055	-	15.993
Administratiekosten tickets	50.087	40.000	51.956
Theaterkosten	138.232	126.000	152.701
	<u>1.642.047</u>	<u>1.717.000</u>	<u>1.938.215</u>

De gerealiseerde recette, totaal € 1.451.632, is 3,9% lager dan begroot (€ 1.511.000).

Het aantal reguliere voorstellingen steeg van 285 naar 302, een stijging van 6,0%. Het bijbehorende bezoekersaantal daalde evenwel met bijna 8.000, van 89.261 tot 81.388 (-8,8%). De recette daalde met € 243.658, ofwel 14,4%.

Kosten voorstellingen

Uitkoopsommen e.d.	1.562.543	1.511.000	1.658.601
Bijkomende kosten	67.796	44.000	66.789
Kosten festivals en projecten	36.700	20.000	99.957
	<u>1.667.040</u>	<u>1.575.000</u>	<u>1.825.347</u>

De directe kosten (uitkoopsommen, partagedelen e.d.) lieten t.o.v. 2015 een daling van 5,8% zien. Deze daling is minder dan de eerder genoemde daling van de recette (12,6%) met als gevolg een verdere toename van het negatief resultaat op voorstellingen (exclusief theaterkosten) in 2016 (-/- € 163.225) ten opzichte van 2015 (-/- € 39.833).

In de post Bijkomende kosten zijn o.a. begrepen de kosten van de seizoensopening, auteursrechten, reis- en verblijfskosten van artiesten, kosten van inleidingen, huur, bloemen, entreekaarten en dergelijke.

Het volgende overzicht toont de resultaten van de laatste drie jaren:

	2016	2015	2014
Totaal reguliere voorstellingen			
Aantal voorstellingen	302	285	262
Aantal bezoekers	81.388	89.261	73.036
Gemiddeld aantal bezoekers per voorstelling	269	313	279
Netto recette	1.451.632	1.695.290	1.358.275
Theaterkosten	138.232	152.701	128.618
Totaal omzet voorstellingen	1.589.864	1.847.992	1.486.893
Uitkoopsommen, partages	1.562.543	1.658.601	1.402.000
Resultaat	<u>27.321</u>	<u>189.390</u>	<u>84.894</u>
Gemiddelde recette per voorstelling	4.807	5.948	5.184

13. Horeca

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
	€	€	€
Omzet horeca	900.083	937.000	905.998
Directe kosten horeca	-282.685	-318.000	-290.577
Personeelskosten horeca	-558.339	-450.000	-549.254
	<u>59.060</u>	<u>169.000</u>	<u>66.167</u>

Na een sterke daling van de horecaomzet in 2015 (-/- € 117.770 ten opzichte van 2014) heeft de horecaomzet zich in 2016 nagenoeg gestabiliseerd.

Directe kosten horeca

Inkoop	243.529	262.000	253.146
Exploitiemiddelen	37.468	37.000	17.446
Schoonmaak	1.688	19.000	19.986
	<u>282.685</u>	<u>318.000</u>	<u>290.577</u>

De directe kosten horeca (excl. personeelskosten) bedroegen in 2016 31,4% van de omzet, tegen 32,1% in 2015. In de begroting voor 2016 was uitgegaan van 33,9%. Binnen de directe kosten horeca laten de gerealiseerde inkoopkosten in relatie tot de omzet met een percentage van 27,1% een lichte daling zien (2015: 27,9%; begroot voor 2016: 28,0%).

Personeelskosten horeca

Medewerkers met een vast dienstverband	332.297		338.712
Uitzendkrachten	226.042		210.542
	<u>558.339</u>	<u>450.000</u>	<u>549.254</u>

De personeelskosten horeca (merendeels vast personeel) zijn in 2016 ten opzichte van 2015 zowel in absolute zin (€ 9.085) als procentueel ten opzichte van de omzet gestegen. De personeelskosten bedragen 62,0% van de horeca-omzet (2015: 60,6%). In 2014 (met een aanzienlijk hogere omzet) kwam dit percentage uit op 52,0%. In de begroting 2016 was uitgegaan van 48% personeelskosten.

De totale kosten van de horeca bedroegen uiteindelijk € 841.000 ofwel 93,4% van de omzet. Het netto-resultaat over 2016 bedraagt derhalve € 59.060, 6,6% van de omzet (2015: 7,3%; begroot voor 2016: 18,0%, € 169.000).

14. Huren

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
	€	€	€
Omzet huren	396.700	363.500	323.703
Kosten huren	-37.705	-38.500	-10.155
	<u>358.995</u>	<u>325.000</u>	<u>313.548</u>
Omzet huren			
Zaalhuur	182.104	190.000	159.104
Faciliteiten	141.293	123.500	89.727
Garderobe	73.303	50.000	74.872
	<u>396.700</u>	<u>363.500</u>	<u>323.703</u>

De omzet huren over 2016 is ruim € 30.000 (9,1%) hoger dan begroot en ruim € 70.000 (22,6%) hoger dan 2015.

15. Personeelslasten

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
	€	€	€
Lonen en salarissen	1.306.250		1.320.546
Sociale lasten	201.701		204.365
Pensioenlasten	129.450		141.618
Ingeleend personeel	456.718		374.361
Overige personeelslasten	65.013		69.176
	<u>2.159.133</u>	<u>2.075.000</u>	<u>2.110.066</u>
Af: doorbelast naar Horeca	<u>-558.339</u>	<u>-450.000</u>	<u>-549.254</u>
	<u>1.600.794</u>	<u>1.625.000</u>	<u>1.560.812</u>

Ingeleend personeel

Technische dienst	137.966		123.483
Horeca	226.042		210.542
Overig	92.710		40.336
	<u>456.718</u>		<u>374.361</u>

Over 2016 was het gemiddelde aantal fte's 31,4 (2015: 31,5 fte's, 2014: 31,7 fte's en 2013: 32,5 fte's).

Voor zowel de Stichtingsmedewerkers als de medewerkers die vallen onder de CAO Nederlandse Podia is per 1 juli 2016 een loonsverhoging doorgevoerd van 1,0%.

Daarnaast werden zoals gebruikelijk aan de daarvoor in aanmerking komende medewerkers periodieke verhogingen conform de bepalingen van de CAO toegekend.

De overige kosten bestaan onder andere uit kosten van bedrijfskleding, arbodienst, reiskosten w/w, personeelsactiviteiten, afscheids- en jubileumkosten, cursuskosten en dergelijke.

Bezoldiging topfunctionaris

De volgende medewerker valt onder de per 1 januari 2013 ingegane Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT):

- Naam en functie	Dhr. A.C.H.I Oostvogel (directeur St. Cultureel Centrum De Harmonie)
- Duur dienstverband in boekjaar	van 1/1 tm 31/12
- Omvang dienstverband in fte	1,0
- Beloning boekjaar	110.963
- Belastbare onkostenvergoedingen	1.361
- Beloningen betaalbaar op termijn	11.042

De bestuurders van Stichting Cultureel Centrum De Harmonie zijn onbezoldigd.

16. Huisvesting & Inventarissen

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
Afschrijvingen	138.094	430.915	174.013
Onderhoud	440.031	278.328	414.446
Huur gebouw	932.896	936.606	927.332
Overige huisvestingskosten	<u>357.943</u>	<u>368.151</u>	<u>338.837</u>
	<u>1.868.964</u>	<u>2.014.000</u>	<u>1.854.628</u>
Af: Ontvangen doelsubsidies	<u>-1.639.000</u>	<u>-1.639.000</u>	<u>-1.667.056</u>
	<u>229.964</u>	<u>375.000</u>	<u>187.572</u>

Met ingang van 2001 komen vervanging en onderhoud van inventaris ten laste van De Harmonie, overeenkomstig het daarover met de gemeente bereikte onderhandelingsresultaat.

Met ingang van boekjaar 2013 wordt de mutatie in de egalisatiereserve verwerkt als onderdeel van de resultaatbestemming, omdat mutaties in reserves via de resultaatbestemming dienen te verlopen.

De afschrijvingen zijn gespecificeerd in de staat van activa (bijlage 1).

De overdracht van vervanging en onderhoud van de inventaris heeft geresulteerd in een verhoging van de jaarlijkse subsidie. Naast deze extra, geoormerkte, subsidie is ook van de algemene subsidie een deel bestemd voor afschrijving en onderhoud. Een duidelijk onderscheid tussen investeringen en onderhoud is daardoor niet te maken. De hiermee gemoeide subsidiebedragen zijn derhalve getotaliseerd.

Onder Diversen zijn o.a. opgenomen de aankleding van het gebouw (bloemen, kerstsfeer e.d.), achtergrondmuziek, nachteveiligheidsdienst, waterschapslasten en vergunningen/leges.

17. Beheer & administratielasten

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
	€	€	€
Bureaunkosten	73.604	85.000	64.790
Accountants- en advieskosten	37.177	45.000	53.532
Bestuurskosten	3.901	1.000	2.992
Representatie voorstellingen	5.483	12.000	11.636
Diverse beheer & administratiekosten	19.969	29.000	19.020
	<u>140.134</u>	<u>172.000</u>	<u>151.970</u>

De totale Beheer & administratielasten over 2016 zijn met bijna € 12.000 gedaald ten opzichte van 2015. Binnen deze kosten is bij de Accountants- en Advieskosten een daling zichtbaar van ruim € 16.000. Deze daling wordt voor een belangrijk deel verklaard door de in 2015 gehouden beleidsessies. De Bureaunkosten zijn gestegen met bijna € 9.000. Onder de Bureaunkosten vallen naast bankkosten en abonnementen de kosten voor automatisering, drukwerk, kantoorbenodigdheden, portiekosten, kopieerkosten en contibuties e.d.

Diverse beheer & administratiekosten

Reis- en verblijfkosten / autokosten	16.865	24.000	15.015
Bedrijfs hulpverlening/EHBO	3.104	5.000	4.005
	<u>19.969</u>	<u>29.000</u>	<u>19.020</u>

18. Verkoop & promotielasten

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
	€	€	€
Marketingkosten	245.805		236.433
Af: - Opbrengst Loyaliteitsprogramma	-12.375		-8.744
- (Sponsor)bijdragen, advertenties	-32.765		-32.150
	<u>200.665</u>	<u>200.000</u>	<u>195.538</u>

De Marketingkosten hebben betrekking op het ontwerpen, produceren en verspreiden van de brochure, advertenties, affiches, mailingen, onderhoud en aanpassen van de website etc.

19. Overige baten & -lasten

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
	€	€	€
Afboekingen debiteuren/crediteuren	-3.574		-8.762
Afboeking Freeze	-2.750		23.495
Nagekomen bate Fries Straatfestival 2009 tm 2011 (subsidie Provincie)	-24.251		-
Vrijval tegoedbonnen oude jaren	-6.116		-13.246
Vrijval Buma / SENA voorgaand jaar	-11.438		-7.847
Afboeking Fries Straat Festival	-		-43.959
Afboeking Fries Uitburo / Culture Club	-		-4.654
Afboeking niet-afrekbare BTW	-		8.412
Onderhoudskosten	-		-19.035
Diefstal (2011)	-		-15.108
Diversen	-992		7.448
	<u>-49.121</u>	<u>-</u>	<u>-73.257</u>

20. Dotatie Egalisatiereserve

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
	€	€	€
Mutatie egalisatiereserves	120.638	-	188.773
	<u>120.638</u>	<u>-</u>	<u>188.773</u>

Met ingang van boekjaar 2013 wordt de mutatie in de egalisatiereserve verwerkt als onderdeel van de resultaatbestemming.

OVERIGE GEGEVENS

Aan de Raad van bestuur van
Stichting Cultureel Centrum De Harmonie

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Cultureel Centrum De Harmonie te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Cultureel Centrum De Harmonie per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ - Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. verantwoording in het kader van de WNT, onderdeel uitmakend van de toelichting op de winst- en verliesrekening.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Cultureel Centrum De Harmonie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- verslag directie;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ richtlijn 640 vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag directie en de overige gegevens in overeenstemming met RJ richtlijn 640.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen en het Controleprotocol WNT. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 13 juli 2017

Bentacera Registeraccountants B.V.
was getekend

T.A. Schurer RA

BIJLAGEN

STAAT VAN ACTIVA 2016

Omschrijving	Jaar van aanschaf	Afschrijvings- percentages	Stand 31-12-2015			Mutaties 2016		Stand 31-12-2016		
			Investerings	Afschrijvingen	Boekwaarde	Investerings	Afschrijvingen	Investerings	Afschrijvingen	Boekwaarde
Investerings										
Inrichting/inventaris	2004	12,5	211.590,78	211.590,78	0,00	0,00	0,00	211.590,78	211.590,78	0,00
Huustijl	2004	10,0	27.179,89	27.179,89	0,00	0,00	0,00	27.179,89	27.179,89	0,00
Inrichting/inventaris	2005	12,5	118.687,36	118.687,36	0,00	0,00	0,00	118.687,36	118.687,36	0,00
Horeca - BV	2005	12,5	16.093,00	16.093,00	0,00	0,00	0,00	16.093,00	16.093,00	0,00
Inrichting/inventaris	2006	12,5	119.620,65	119.620,65	0,00	0,00	0,00	119.620,65	119.620,65	0,00
Inrichting zalen en foyers	2006	12,5	505.335,40	505.335,40	0,00	0,00	0,00	505.335,40	505.335,40	0,00
Horeca - BV	2006	12,5	5.207,65	5.207,65	0,00	0,00	0,00	5.207,65	5.207,65	0,00
Inrichting/inventaris	2007	12,5	207.774,57	207.774,57	0,00	0,00	0,00	207.774,57	207.774,57	0,00
Inrichting zalen en foyers	2007	12,5	368.263,32	368.263,32	0,00	0,00	0,00	368.263,32	368.263,32	0,00
Inrichting/inventaris	2008	12,5	97.198,42	97.198,42	6.075,00	0,00	6.075,00	97.198,42	97.198,42	0,00
Inrichting zalen en foyers	2008	12,5	118.924,63	111.491,63	7.433,00	0,00	7.433,00	118.924,63	118.924,63	0,00
Inrichting/inventaris	2009	12,5	51.975,40	42.231,40	9.744,00	0,00	7.176,00	51.975,40	49.407,40	2.568,00
Automatisering	2009	33,3	7.941,50	7.941,50	0,00	0,00	0,00	7.941,50	7.941,50	0,00
Inrichting zalen en foyers	2009	12,5	5.437,30	4.417,30	1.020,00	0,00	0,00	5.437,30	4.417,30	1.020,00
Investerings 3 jaar	2010	33,3	25.396,82	25.396,82	0,00	0,00	0,00	25.396,82	25.396,82	0,00
Investerings 6 jaar	2010	12,5	36.517,08	25.102,08	11.415,00	0,00	4.556,00	36.517,08	29.858,08	6.659,00
Investerings 12 jaar	2010	8,3	31.506,08	14.450,08	17.056,00	0,00	2.624,00	31.506,08	17.074,08	14.432,00
Investerings 3 jaar	2011	33,3	16.484,44	16.484,44	0,00	0,00	0,00	16.484,44	16.484,44	0,00
Investerings 6 jaar	2011	12,5	84.659,71	47.643,71	37.016,00	0,00	10.576,00	84.659,71	58.219,71	26.440,00
Investerings 12 jaar	2011	8,3	390.226,65	146.356,65	243.870,00	0,00	32.519,00	390.226,65	176.875,65	211.351,00
Investerings 3 jaar	2012	33,3	3.938,76	3.938,76	0,00	0,00	0,00	3.938,76	3.938,76	0,00
Investerings 6 jaar	2012	12,5	32.635,39	14.302,39	18.333,00	0,00	4.074,00	32.635,39	18.376,39	14.259,00
Investerings 12 jaar	2012	8,3	47.049,50	13.729,50	33.320,00	0,00	3.920,00	47.049,50	17.649,50	29.400,00
Investerings 3 jaar	2013	33,3	18.866,12	15.723,12	3.143,00	0,00	3.143,00	18.866,12	18.866,12	0,00
Investerings 6 jaar	2013	12,5	56.812,10	17.795,10	39.017,00	0,00	7.094,00	56.812,10	24.889,10	31.923,00
Investerings 12 jaar	2013	8,3	68.549,94	14.304,94	54.245,00	0,00	5.710,00	68.549,94	20.014,94	48.535,00
Investerings 3 jaar	2014	33,3	31.355,20	15.683,20	15.672,00	0,00	10.448,00	31.355,20	26.131,20	5.224,00
Investerings 6 jaar	2014	12,5	38.695,97	7.267,97	31.408,00	0,00	4.832,00	38.695,97	12.119,97	26.576,00
Investerings 12 jaar	2014	8,3	7.422,60	933,60	6.489,00	0,00	618,00	7.422,60	1.551,60	5.871,00
Investerings 3 jaar	2015	33,3	39.175,25	6.550,25	32.625,00	0,00	13.050,00	39.175,25	19.600,25	19.575,00
Investerings 6 jaar	2015	12,5	46.562,20	2.927,20	43.635,00	0,00	5.818,00	46.562,20	8.745,20	37.817,00
Investerings 12 jaar	2015	8,3	10.060,00	423,00	9.637,00	0,00	838,00	10.060,00	1.261,00	8.799,00
Investerings 3 jaar	2016	33,3	0,00	0,00	0,00	14.024,47	2.344,47	14.024,47	2.344,47	11.680,00
Investerings 6 jaar	2016	12,5	0,00	0,00	0,00	44.782,51	2.827,51	44.782,51	2.827,51	41.955,00
Investerings 12 jaar	2016	8,3	0,00	0,00	0,00	76.891,93	2.410,93	76.891,93	2.410,93	74.481,00
Totaal			2.847.143,69	2.225.990,68	621.153,00	135.698,91	138.086,91	2.982.842,59	2.364.077,59	618.765,00

BILAGE 1.

BIJLAGE 2.**INVESTERINGEN 2016**

	€
Aannemerswerk	2.496
Stoffeerderswerk	1.865
Inventaris horeca	57.519
Inventaris - inrichting	4.395
Audiotechniek	36.287
Automatisering kantoor	13.765
Zonnepanelen	19.373
Totaal investeringen	135.699

	Culturele evenementen				Commerciële evenementen				Totaal aantal evenementen			
	Aantal evenementen		Aantal bezoekers		Aantal evenementen		Aantal bezoekers		Aantal evenementen		Aantal bezoekers	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
januari	57	64	11.705	11.557	24	33	5.752	4.947	81	97	17.457	16.504
februari	58	62	14.552	13.813	26	31	1.518	2.941	84	93	16.070	16.754
maart	71	69	17.180	12.331	35	36	3.142	5.582	106	105	20.322	17.913
april	64	61	13.292	13.265	32	29	2.025	1.987	96	90	15.317	15.252
mei	28	42	6.098	9.217	25	21	4.790	4.737	53	63	10.888	13.954
juni	3	10	2.194	3.897	28	30	5.657	5.389	31	40	7.851	9.286
juli	-	-	-	-	-	5	-	710	-	5	-	710
augustus	-	-	-	-	7	2	3.257	2.400	7	2	3.257	2.400
september	26	23	6.857	11.847	39	27	5.690	6.719	65	50	12.547	18.566
oktober	82	72	16.960	15.233	44	37	4.826	4.911	126	109	21.786	20.144
november	58	51	18.807	13.928	62	53	24.189	27.164	120	104	42.996	41.092
december	56	42	10.212	9.419	34	28	4.903	3.602	90	70	15.115	13.021
	503	496	117.857	114.507	356	332	65.749	71.089	859	828	183.606	185.596

Onder de culturele evenementen zijn niet alleen de reguliere, eigen voorstellingen opgenomen, maar ook andere culturele activiteiten, zoals concerten van het Noord Nederlands Orkest en Hothouse Redbad, inleidingen, cursussen en (gratis) lunchconcerten.